

Kansli EHL

Ekonomihögskolan har anmodats att lämna synpunkter på SOU 2020:6 *En begriplig och trygg sjukförsäkring med plats för rehabilitering*

Sedan 2008 sker bedömning av rätten till sjukpenning med hjälp av strikta tidsgränser, där arbetsförmågan ska prövas mot ordinarie arbete (efter 90 dagar), mot annat arbete hos arbetsgivaren (efter 180 dagar), därefter mot normalt (fiktivt) förekommande arbete på arbetsmarknaden. Efter 365 dagar ställs krav på omställning till annat arbete.

Prövningarna vid dessa tidsgränser leder ofta till att sjukpenningen dras in. Tanken var att sjukpenningförsäkringen skulle få klara och transparenta regler. Så har emellertid inte blivit fallet. Sjukpenningen dras in utan att den försäkrade har fått klara och begripliga skäl för detta. Enligt SOU 2020:6 är Försäkringskassans utredningar ofta undermåliga. Vidare har Försäkringskassan inte i några eller endast i ett fåtal fall tagit ansvar att samordna rehabilitering, något som ingår i Försäkringskassans uppgifter.

Utredningen föreslår att tidsgränserna ska mjukas upp. Vi är tveksamma till detta förslag. Det är viktigt med ekonomiska incitament; dessa har stor betydelse för att hindra långa sjukskrivningar, som är förödande både för individen och för samhället.

Vi delar utredningens utgångspunkt att försäkringen ska vara begriplig, trygg och transparent för den enskilde. Samtidigt menar vi att utredningen inte i tillräckligt hög grad väger dessa mål mot arbetsgivarens behov av adekvat bemanning. I de samhällsekonomiska aspekter som också bör beaktas ingår effekter på matchningen på arbetsmarknaden och de konsekvenser matchningen har på arbetskraftens produktivitet.

Det faktum att det finns arbetsuppgifter på en arbetsplats som den enskilde klarar av att utföra utesluter inte att den enskildes förmågor kommer bättre till sin rätt någon annanstans på arbetsmarknaden. Konsekvenserna av utredningens förslag för arbetsmarknadens matchning och arbetskraftens produktivitet är undermåligt belysta i utredningen.

Vidare föreslår utredningen att prövningen mot ”normalt förekommande arbete” ska preciseras med ett givet yrke enligt svensk yrkesklassificering, SSK. Det är tveksamt att ett sådant förtydligande skulle underlätta för den sjukskrivna att förstå orsaken till den indragna sjukpenningen. Viktigt är att Försäkringskassan i beslutet också redogör för vilka rehabiliteringsinsatser

som gjorts och i vad mån de gett önskade resultat. Enligt utredningen dras i vissa fall sjukpenningen in under pågående arbetsträning/rehabilitering, något som knappast främjar återgång i arbete.

Ekonomihögskolan tillstyrker att

- Försäkringskassan får i uppdrag att förtydliga beslutsunderlagen
- Försäkringskassan uppmanas att aktivera sin roll som samordnare i rehabiliteringsarbetet

Ekonomihögskolan är tveksam till att

- SSK ska anges för att förtydliga ”normalt förekommande arbete”

Ekonomihögskolan avstyrker att

- tidsgränserna luckras upp

Beredande och föredragande i detta ärende har varit docent Andreas Bergh, och lektor Agneta Kruse, båda vid Nationalekonomiska institutionen.